EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Teisės reikalų komitetas

PROGRAMA

Bendri viešieji klausymai

LIBE ir JURI komitetai

tema

Bendradarbiavimas Europos civilinės teisės srityje:

–Išlaikymo prievolės;

– Santuokos nutraukimas ir gyvenimas skyrium (separacija).

2007 m. rugsėjo 11 d., antradienis

10.00 – 12.30 val.
15.00 – 18.30 val.

Pauli-Henri Spaak pastatas, PHS 5B001 posėdžių salė

Briuselis

I DALIS

IŠLAIKYMO PRIEVOLĖS

ĮVADAS

Šiuo metu Europos Sąjungai trūksta bendros suderintos sprendimų dėl išlaikymo pripažinimo ir vykdymo sistemos. Jau Europos Vadovų Tarybos susitikimo Tamperėje išvadose raginama sukurti bendrą tvarką siekiant supaprastinti ir pagreitinti tarpvalstybinių ginčų, susijusių su išlaikymo prievolėmis, sprendimą bei prašoma panaikinti tarpines priemones, kurias reikia pasitelkti norint, kad vienos valstybės narės paskelbtas sprendimas būtų pripažintas ir vykdomas kitoje valstybėje narėje. 2000 m. lapkričio 30 d. priimtoje sprendimų civilinėse bylose tarpusavio pripažinimo programoje[1] raginama panaikinti *exequator* procedūrą bylose dėl išlaikymo prievolių. Programos svarbą 2004 m. lapkričio mėn. dar kartą patvirtino Europos Vadovų Taryba, priimdama Hagos programą ir bendrą veiksmų planą, kuriame numatomi konkretūs Hagos programos įgyvendinimo veiksmai ir kuriame išlaikymo prievolės minimos kaip vienas iš svarbiausių klausimų. 2005 m. gruodžio 15 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje.[2]

Pagrindinis pasiūlymo tikslas – panaikinti teisines kliūtis, kurios neleidžia reikalauti išlaikymo išmokų iš piliečių, gyvenančių kitoje valstybėje narėje. Reglamentu siekiama greito ir (paprastai) nemokamo išlaikymo prievolių atkūrimo. Sukūrus vidaus rinką labai padidėjo asmenų migracija, o kartu ir problemos, kurios gali paliesti migrantų partnerius, ypač naujosiose valstybėse narėse, kurių piliečiai naudojasi visomis laisvo judėjimo teisės teikiamomis galimybėmis. Be to, reikia atsižvelgti ir į tai, kad visoje Sąjungoje daugėja santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium (reparacijos) atvejų.

Rengiant Europos Parlamento poziciją dėl reglamento projekto, Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos darbas yra akylai stebimas, o jo nuostatos turi būti nuoseklios bei atitikti ES poziciją. Vis dėlto pranešėjai kartu siekia pabrėžti ES reglamento būtinybę šiuo klausimu. Atsižvelgiant į problemos prievolių išlaikymo srityje apimtį ir jos didėjimo tendencijas, tampa aišku, kad Europos Sąjungoje reikalingas veiksminga ir tinkama šių problemų sprendimo sistema.

Šis pasiūlymas rodo modernios visuomenės poreikį gerinti išlaikymo prievolių kreditorių, pirmiausia ir dažniausia vaikų, padėtį. Augantis gyvenančių skyrium porų skaičius siejamas su judumo Europos Sąjungoje didėjimu ir neišvengiamu tarpvalstybinių ginčų dėl išlaikymo išieškojimo skaičiaus augimu. Efektyvesnis išlaikymo išieškojimas galėtų pagerinti daugelio vaikų gyvenimo ir mokymosi sąlygas . Šis pasiūlymas palengvintų išlaikymo kreditoriui kreiptis su ieškiniu į kompetentingą teismą. Priėmus sprendimą būtų galima imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad jis būtų automatiškai, be papildomų formalumų, pripažintas visose valstybėse narėse. Pagrindinis skirtumas būtų tas, kad tada išlaikymo kreditoriai galėtų pasinaudoti naujojo reglamento teikiama pagalba reikšdami pretenzijas dėl savo piliečių

[1] OL C 12, 2001 1 15.
[2] COM(2005) 649 galutinis.

teisių.

10.00 - 10.25 val.
ĮŽANGINĖ DALIS

– J. – M. CAVADA, Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pirmininkas (5 min.).

– G. GRABOWSKA, pranešėja išlaikymo prievolių klausimu (10 min.).

– D. WALLIS, pranešėja išlaikymo prievolių klausimu (10 min.).

10:25 - 11:35
I POSĖDIS

DABARTINĖ PADĖTIS

Pirmojo posėdžio tikslas – pristatyti esamą išlaikymo prievolių situaciją teisiniu požiūriu. Tai susiję su šiais klausimais: koks pasiūlymo dėl reglamento dėl išlaikymo prievolės tikslas ir kokios jo pagrindinės nuostatos? kaip reglamento projektas susijęs su Hagos konferencijos tikslais, kokie jų panašumai ir skirtumai?

Teisinis pagrindas

Europos Komisijos atstovės K. VANDEKERCKHOVE pranešimas apie *svarbiausius pasiūlymo elementus* (10 min.).

Tarybos bendradarbiavimo civilinės teisės (išlaikymo prievolių) srityje darbo grupės pirmininko P. GUERROS pranešimas *apie padėtį Taryboje bei numatomą raidą* (10 min.).

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno padėjėjo J. BAYO DELGADO, pranešimas apie *asmens duomenų apsaugą keičiantis informacija dėl išlaikymo prievolių* (10 min.).

Prof. W. DUNCANO iš Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos pranešimas apie *Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos raidą* (10 min.).

Milano universiteto prof. S. BARIATTI pranešimas *apie santykį tarp išlaikymo prievolių srities pasiūlymo ir Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijoje atlikto darbo* (10 min.).

Diskusijos (20 min.)

11:35 - 12:30
II POSĖDIS

PRAKTINĖ PADĖTIS

II posėdyje dėmesys skiriamas praktinei prievolių išlaikymo padėčiai. Deja, daugeliu atvejų prievolių išlaikymo reikalavimai nevykdomi. Išlaikymo išmokas turintys mokėti asmenys visais būdais stengiasi išvengti jas mokėję. Kita vertus, kreditoriai dažnai gyvena prastomis sąlygomis ir neturi pakankamai lėšų pragyvenimui. Šios problemos dar sudėtingesnės, kai skolininkas gyvena užsienyje.

Lenkijos nevyriausybinės organizacijos, dirbančios su išlaikymo prievolių ieškiniais atstovės, B. MIRSKOS pranešimas apie *išlaikymo prievolių praktines problemas* (10 min.).

Advokatės A. SZUL-SZYWALOS, atstovaujančios asmenims, kuriems kyla *problemų vykdant išlaikymo prievoles*, pranešimas (10 min.)

Anglijos ir Velso teisės draugijos atstovo, vyresniojo organizacijos „Resolution“ nario A. WOELKĖS pranešimas.

Diskusijos (25 min.)

12.30 - 15.00 val. *Pietų pertrauka.*

II DALIS

SANTUOKOS NUTRAUKIMAS IR GYVENIMAS SKYRIUM (SEPARACIJA)

ĮVADAS

Augantis piliečių judumas Europos Sąjungoje didina „tarptautinių“ santuokų skaičių, kai sutuoktiniai yra skirtingų pilietybių, gyvena skirtingose valstybėse narėse ar yra ne tos valstybės narės, kurioje gyvena, piliečiai. „Tarptautinei“ porai nusprendus nutraukti santuoką, gali būti taikomos kelios teisės sistemos.

Iki šiol kiekvienai santuoką nutraukti norinčiai „tarptautinei“ porai taikomos Reglamento (EB) 2201/2003 (žinomo kaip „Briuselis IIa“ arba „Briuselis II bis“) jurisdikcijos normos, leidžiančios sutuoktiniams pasirinkti vieną iš keleto skirtingų jurisdikcijos kriterijų / pagrindų. Kurios nors valstybės narės teismui pradėjus nagrinėti santuokos nutraukimo bylą, taikytina teisė nustatoma pagal tos valstybės narės nacionalines kolizines normas. Skirtumai tarp nacionalinių kolizinių normų yra labai ryškūs.

Siekdama teisinio aiškumo bei nuspėjamumo ir norėdama išvengti sutuoktinių varžymosi, kuris iškels bylą pirmas, Europos Komisijos pateikė pasiūlymą, kuriuo siekiama panaikinti šiuos trūkumus, taip pat suteikti šalims galimybę bendru sutarimu pasirinkti kompetentingą teismą ir taikytiną teisę.

Galimybė pasirinkti teismą bei taikytiną teisę leistų padidinti efektyvumą ir atneštų naudos sutuoktiniams, kurie sugebėtų susitarti. Tačiau tai galėtų turėti neigiamų padarinių pirmiausia silpnesnėms šalims. Seminare analizuojamas klausimas, kaip užtikrinti, kad abi šalys visapusiškai suvoktų teismo ir taikytinos teisės pasirinkimo pasekmes.

Be to, reikia atkreipti dėmesį į situacijas, kai sutuoktiniai nepasiekia susitarimo. Seminare susitelkiama į taikytinos teisės pasirinkimo nesant susitarimo kriterijus.

Reglamente „Briuselis IIa“ numanomas /prezumpcinis kiekvieno valstybių narių teismo sprendimo pripažinimas. Tačiau šiame reglamente numatyta ir keletas priežasčių, kuriomis remiantis teismo sprendimo galima nepripažinti. Viena iš jų, perimta ir naujajame pasiūlyme, yra viešosios tvarkos sąlyga. Seminare paliestas viešosios tvarkos sąlygos vaidmuo santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium (separacijos) bylose.

15.00 - 15.20 val.
ĮŽANGINĖ DALIS

–E. GEBHARDT, pranešėja santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium klausimu (10 min.).

–C. CASINI, pranešėjas santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium klausimu (10 min.).

15.20 - 15.55 val.
III POSĖDIS

DABARTINĖ PADĖTIS

Šiame posėdyje analizuojami dabartinės padėties trūkumai su santuoka susijusiose bylose ir pasiūlyme pateikti galimi sprendimo būdai.

Be to, bus paminėtos konkrečios teisinės problemos, pirmiausia išanalizuoti atvejai, kai nutraukti santuoką siekiančios šalys nepasiekia susitarimo. Pasiūlymo tikslas – užtikrinti glaudų abiejų šalių ir jurisdikcijos bei taikytinos teisės ryšį. Posėdyje siekiama aptarti, kaip būtų galima užtikrinti šį ryšį, išlaikant reikiamą lankstumą bei galimybę kreiptis į teismą. Ar kriterijai turi būti pasirenkami alternatyviai, ar hierarchijos pagrindu? Jei hierarchijos, tada kokia tvarka jie turėtų būti išdėstyti?

Atsižvelgiant į teisės sistemų skirtumus bei įvairias tradicijas, pasiūlyme numatyta viešosios tvarkos sąlyga. Taip pat nagrinėjamas viešosios tvarkos sąlygos vaidmuo siekiant ilgainiui

sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę.

Europos Komisijos atstovo O. TELLIO pranešimas apie *svarbiausius pasiūlymo aspektus* (10 min.).

Tarybos Civilinės teisės reikalų komiteto („Roma III“) pirmininkės H. BOLIEIRO pranešimas apie *padėtį Taryboje ir numatomus pasikeitimus* (10 min.).

Milano universiteto prof. B. NASCIMBENIO pranešimas apie *taikytinos teisės ir kompetentingo teismo pasirinkimo kriterijus* (10 min.).

Milano universiteto prof. S. BARIATTI pranešimas apie *dviejų pasiūlymų dėl išlaikymo prievolių ir santuokos nutraukimo bei gyvenimo skyrium (separacijos) lyginamąją analizę* (10 min.).

Diskusijos (30 min.)

16.30 - 17.30 val.
IV POSĖDIS

PRAKTINIS TAIKYMAS

Šis pasiūlymas suteikia ribotas galimybes ginčo šalims pasirinkti teismą bei taikytiną teisę. Tačiau svarbu užtikrinti, kad nebūtų piktnaudžiaujama šia galimybe pasirinkti. Per posėdį bus susitelkta į galimybę, siekiant apsaugoti silpnąsias šalis nuo piktnaudžiavimo, pradėti taikyti apsaugos priemones.

Pasiūlymas dėl santuokos nutraukimo yra glaudžiai susijęs pasiūlymu dėl išlaikymo prievolės. Taigi, posėdžio pabaigoje vyks trumpa lyginamoji abiejų pasiūlymų analizė.

Utrechto šeimos teisės Europos mokslinių tyrimų centro, Molengraaffo instituto prof. dr. K. BOELE-WOELKI pranešimas apie tai, *kaip užtikrinti, kad abi šalys visapusiškai suvoktų taikytinos teisės ir kompetentingo teismo pasirinkimo pasekmes* (10 min.).

Bolonės universiteto dr. M. BONINI BARALDŽIO pranešimas apie *viešosios tvarkos sąlygos vaidmenį santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyriumi bylose* (10 min.).

Milano universiteto prof. S. BARIATTI pranešimas apie *santuokos nutraukimo įtaką kitoms teisės šakoms* (10 min.).

Diskusijos (30 min.)

17.30 - 18.30 val.

V POSĖDIS

TEISINIS UGDYMAS

Posėdyje bus svarstomi klausimai, kaip ugdyti asmenų (teisininkų, teisėjų ir kt.) sąmoningumą apie jų teises, kad priemonės taptų veiksmingesnės. Ar Europos teisėjų mokymo tinklas galėtų įgyvendinti savo uždavinį, juk jis yra svarbiausia institucija, teikianti mokymo galimybes ES teisininkams.

Europos teisėjų mokymo tinklo dėstytojų ir mokymo įstaigų keitimosi koordinatorės B. VERMIGLIO pranešimas (10 min.).

Diskusijos (30 min.)

Pranešėjų išvados (20 min.).

ANNEX

PRACTICAL GUIDELINES FOR THE DEBATE

The floor will be given to Members in the order in which requests are received. Speakers wishing to supplement their speeches may do so in writing by submitting documents (preferably in English or French) in advance to the secretariat (email: ip-libe@europarl.europa.eu).These documents will be circulated during the meeting.

IMPORTANT NOTICE FOR THOSE WISHING TO ATTEND THE HEARING

This seminar is open to the public. However, for security reasons, participants who do not have a European Parliament access badge must obtain a pass in advance. Those wishing to obtain such a pass should contact the seminar secretariat (ip-libe@europarl.europa.eu) by 6 September. It is essential to provide us with your full name, address and date of birth. Without this information, the Security Service will not provide entry passes.

Simultaneous interpretation will be available in the following languages : EN, FR, DE, IT, NL, ES, HU, EL, PT, RO, SV, PL

Seminar Secretariat	Telephone	Address	E-mail address
LIBE Agita SERZANE *Administrator (divorce and legal separation)*	+32.2.283.23.81	European Parliament Rue Wiertz 60 - RMD 1J044 B-1047 Brussels	ip-libe@europarl.europa.eu
Anita BULTENA *Administrator (maintenance obligations)*	+32.2.284.25.32	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 01J024 B-1047 Brussels	
JURI Robert BRAY *Administrator (maintenance obligations)*	+32.2.284.63.37	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 02J034 B-1047 Brussels	ip-juri@europarl.europa.eu
Andrea SCRIMALI *Administrator (divorce and legal separation)*	+32.2.284.43.66	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 02J014 B-1047 Brussels	
Ryszard DE GROOT *Assistant LIBE*	+32.2.284.07.95	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 1J036 1047 Brussels	ip-libe@europarl.europa.eu
Anne DE CONINCK *Assistant LIBE*	+32.2.284.21.79	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 1J026 1047 Brussels	
Najat MOUSSAOUI *Assistant JURI*	+32.2.284.06.69	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 2J022 1047 Brussels	ip-juri@europarl.europa.eu
Barbara ASSI *Assistant JURI*	+32.2.284.09.96	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 2J038 1047 Brussels	